

**Późna dorosłość –
doświadczenia, problemy,
wsparcie społeczne i edukacyjne**

Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej

Późna dorosłość –
doświadczenia, problemy,
wsparcie społeczne i edukacyjne

Redakcja naukowa

Ewa Ogrodzka-Mazur, Danuta Morańska

Dąbrowa Górnicza 2014

Prace naukowe Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej

Redakcja naukowa
Ewa Ogrodzka-Mazur, Danuta Morańska

Recenzeci
prof. PhDr. Jolana Hroncová, PhD.
dr hab. Małgorzata Orłowska, prof. UJK

ISBN 978-83-62897-67-4

Wydawca:
Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej
ul. Ciepłaka 1c, 41-300 Dąbrowa Górnicza
tel. (32) 262 28 05
e-mail: info@wsb.edu.pl, www.wsb.edu.pl

Wydanie publikacji naukowej zostało sfinansowane ze środków dotacji podmiotowej na utrzymanie potencjału badawczego przyznanej Wyższej Szkole Biznesu w Dąbrowie Górniczej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach.

© Copyright by Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej 2014

Skład, druk i oprawa:
Digitalpress Lidia Jaworska, ul. Kasztanowa 3/9, 42-500 Będzin

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	9
Część I	
Kształcenie dorosłych – ku edukacji permanentnej	
Ctibor Határ	
<i>Medzigeneračné učenie ako nástroj na zvyšovanie kvality života inštitucionalizovaných seniorov .....</i>	15
Gabriela Petrová	
<i>Neformálne vzdelávanie ako prostriedok prípravy na starobu .....</i>	25
Marek Świeca	
<i>Samorealizacja istotą i wyzwaniem dla edukacji permanentnej.....</i>	35
Marianna Hupková	
<i>Sociálna kompetencia ako jedna z kľúčových kompetencií (sociálneho) andragóga .....</i>	41
Viera Kurincová, Hana Zelená	
<i>Zdokonaľovanie sa v rodičovstve ako súčasť neformálneho vzdelávania dospelých .....</i>	53
Katarína Szijjártóová	
<i>Andragogické diagnostikovanie v rezidenčných zariadeniach .....</i>	67
Część II	
Wsparcie społeczne i zawodowe dorosłych	
Ľubomíra Brajerová	
<i>Osamostatňovanie mladých dospelých po ukončení pobytu v ústavnej starostlivosti .....</i>	77
Dorota Zaworska-Nikoniuk	
<i>Pomiędzy wyzwoleniem i zniewoleniem starszej kobiety – (re)interpretacje myśli feministycznej .....</i>	89
Magdalena Kot-Radojewska	
<i>Aktywizacja społeczna seniorów na przykładzie Uniwersytetów Trzeciego Wieku .....</i>	101

Agnieszka Niewiara <i>Oblicza wykluczenia społecznego na przykładzie wybranych krajów Unii Europejskiej</i>	111
Jaroslav Balvín <i>Socialia a InteRRa: komparace z hlediska sociálně pedagogického a andragogického</i>	129
Marek Walancik <i>Kompleksowa pomoc w adaptacji społeczno-zawodowej po zakończeniu aktywności zawodowej</i>	139
Danuta Morańska <i>O potrzebie kształtowania kompetencji informacyjnych seniorów</i>	151
Część III Jakość życia seniorów w chorobie	
Monika Zimermanová <i>Sociálně-edukačná starostlivosť o seniorov s alzheimerovou chorobou</i>	165
Aneta Orczyk, Marek Orczyk, Marta Motow-Czyż <i>Prewencja pierwotna i edukacja w świetle zapobiegania problemom kardiologicznym w wieku podeszłym</i>	175
Marta Ir <i>Dorosła osoba z autyzmem w realiach współczesnego świata</i>	187
Renata Spyrka-Chlipała, Irena Kamanová <i>Wybrane aspekty terapii w grupie seniorów</i>	195
Peter Jusko, Albin Masarik <i>Possibilities of help to the dying seniors and their families at home in the context of the silver economy</i>	205
Andrea Seberíni <i>Rutinné očakávania od sociálnej práce v paliatívnej a hospicovej starostlivosti</i>	213
Informacja o autorach	223

CONTENTS

Introduction	9
Part I Teaching adults – towards permanent education	
Ľtibor Határ <i>Cross-generation education as a tool for improving the quality of life of institutionalized seniors</i>	15
Gabriela Petrová <i>Informal education as a way of preparing for retirement</i>	25
Marek Świeca <i>Self-fulfillment as the essence and challenge for permanent education</i>	35
Marianna Hupková <i>Social competences as key competences of a social andragogue</i>	41
Viera Kurincová, Hana Zelená <i>Improving the parenthood within informal adult education</i>	53
Katarína Szijjártóová <i>Andragogic diagnosing in residential facilities</i>	67
Part II Social and professional support for adults	
Lubomíra Brajerová <i>Activating young adult women after a stay in the nursing home</i>	77
Dorota Zaworska-Nikoniuk <i>Between liberation and enslavement of an elderly woman – (re)interpretation of the feminist thought</i>	89
Magdalena Kot-Radojewska <i>Social activation of senior citizens – the case of the Third Age Universities</i>	101

Agnieszka Niewiara

Faces of social exclusion – examples from some countries in the European Union 111

Jaroslav Balvín

Socialia & InteRRa: comparison from the socio-pedagogic and andragogic perspective 129

Marek Walancik

Complex support in social and professional adaptation after retirement (the case of selected social groups) 139

Danuta Morańska

On the need for shaping IT competences of senior citizens 151

Part III

Quality of life of senior citizens in ailment

Monika Zimermanová

Socio-educational nursing activities towards seniors with Alzheimer disease 165

Aneta Orczyk, Marek Orczyk, Marta Motow-Czyż

Primary prevention and education in the light of counteracting cardiological problems in the advanced age 175

Marta Ir

An autistic adult in the reality of modern world 187

Renata Spyrka-Chlipała, Irena Kamanová

Selected aspects of therapy in a senior group 195

Peter Jusko, Albin Masarik

Possibilities of help to the dying seniors and their families at home in the context of the silver economy 205

Andrea Seberíni

Routine expectations from social work in palliative and hospice care 213

Authors 223

Wszystkie podejmowane w publikacji problemy są ważne i istotne dla debaty publicznej. Sam fakt zwrócenia uwagi na kwestie starości i zaprezentowanie go w wielowątkowym dyskursie jest istotny i cenny. Przecież problemy te stoją już u naszych drzwi i będziemy musieli się z nimi zmierzyć jako społeczeństwo i poszczególne jednostki. (...) Obszary wiedzy zawarte w książce będą przekładały się też na kategorie odbiorców, poczynając od nauk humanistycznych, społecznych i filozoficznych, a na naukach o zdrowiu kończąc. Niniejszą publikacją będą też zainteresowani praktycy różnorodnych zawodów, które można określić jako „zawody pomocowe”. Istnieje ciągle wśród nich niedostatek publikacji o przystępnej formie odbioru, poruszających istotne problemy zawodowe, z którymi spotykają się w życiu zawodowym i z którymi muszą się uporać.

dr hab. Małgorzata Orłowska prof. UJK

Wydawnictwo Naukowe

Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej
ul. Ciepłaka 1c, 41-300 Dąbrowa Górnicza, www.wsb.edu.pl

ISBN 978-83-62897-67-4

9 788362 897674

ISBN 978-83-62897-67-4